

TASKUKOHASED SIDETEENUSED ETTEVÕTJATELE JA TARBIJATELE

Info- ja kommunikatsioonitehnoloogiad (IKT) ning andmeside ja internetiühenduse teenused on hõivanud tavapärase telefoniside koha ning neist on saanud nii tarbijate kui ka ettevõtjate jaoks esmatähtsad tooted. Oleme tunnistajaks, kuidas tellitav audiovisuaalne sisu muutub üha rohkem kättesaadavaks ning 4G ja 5G internetiühendus kasvab hüppeliselt. Vastuseks sellele on EL loonud telekommunikatsiooni reguleeriva raamistiku, mis koosneb kõigis ELi liikmesriikides kehtivatest normikogumikest ja hõlmab traadiga ja traadita sidetehnoloogiat, internetti ning ringhäälingu- ja ülekanaliteenuseid. Siseturu- ja tarbijakaitsekomisjoni tellimusel hiljuti läbi viidud uuringu kohaselt annavad telekommunikatsiooniteenused Euroopa Liidu SKPsse igal aastal 86,1 miljardit eurot ning Euroopa Parlamendi poolt vastu võetud uued seadusandlikud meetmed võiksid anda lisaks 40 miljardit eurot.

ÕIGUSLIK ALUS

Kuna elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste valdkonnas aluslepingutega mingeid otseseid volitusi ette ei nähtud, on selle valdkonna õiguslik alus tuletatud mitmest erinevast ELi toimimise lepingu artiklist. Poliitikameetmete kujundamisel tulebki lähtuda erinevatest artiklitest, sest meediatoodete ja -teenuste keerukast olemusest tingituna ei ole võimalik käsitleda neid üksnes kultuuri- ega ka lihtsalt majandushüvedena. EL võib võtta asjakohaseid meetmeid selliste valdkondlike ja horisontaalsete poliitikavaldkondade raames nagu tööstuspoliitika (ELi toimimise lepingu artikkel 173), konkurentsipoliitika (ELi toimimise lepingu artiklid 101–109), kaubanduspoliitika (ELi toimimise lepingu artiklid 206 ja 207), üleeuroopalised võrgud (ELi toimimise lepingu artiklid 170–172), teadusuuringud ja tehnoloogia arendamine ning kosmos (ELi toimimise lepingu artiklid 179–190), õigusnormide ühtlustamine tehnilise ühtlustamise eesmärgil või sarnaste tehnoloogiliste standardite kasutamine (ELi toimimise lepingu artikkel 114), kaupade vaba liikumine (ELi toimimise lepingu artiklid 28, 30, 34 ja 35), isikute, teenuste ja kapitali vaba liikumine (ELi toimimise lepingu artiklid 45–66), haridus, kutseõpe, noorsugu ja sport (ELi toimimise lepingu artiklid 165 ja 166) ning kultuur (ELi toimimise lepingu artikkel 167).

EESMÄRGID

Lissaboni strateegiast lähtuv Euroopa digitaalarengu tegevuskava^[1] on üks komisjoni poolt vastu võetud strateegia „Euroopa 2020“ seitsmest juhtalgatusest. 2010. aasta mais avaldatud tegevuskavas seati eesmärgiks määratleda IKT kasutamise keskne roll ELi abistamisel 2020. aasta ambitsioonikate eesmärkide saavutamisel. Strateegias „Euroopa 2020“ rõhutati lairibaühenduse kasutuselevõtu tähtsust ettevõtjatele ja tarbijatele taskukohaste sidevõimaluste tagamisel. Tarbijate ja ettevõtjate parem juurdepääs veebis pakutavale kogu Euroopas seati prioriteediks komisjoni 2015. aasta digitaalse ühtse turu strateegias^[2] ja hiljuti Ursula von der Leyeni tegevuskavas Euroopa jaoks, milles rõhutatakse 5G võrkude tähtsust^[3].

SAAVUTUSED

Telekommunikatsiooni praegune, määruste ja direktiivide paketist koosnev reguleeriv raamistik võeti vastu 2016. aasta septembris, selleks et võtta arvesse valdkonna kiiret arengut ning ühtlustada eeskirju, mis käsitlevad nii elektroonilise side võrkude ja teenuste reguleerimise sisulist külge kui ka selleks vajalikke menetlusi.

- Oma 14. septembri 2016. aasta [teatises](#) „Ühenduvus konkurentsivõimelise digitaalse ühtse turu jaoks – Euroopa gigabitiühiskonna poole“ palus komisjon Euroopa Parlamendil, nõukogul, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteel ning Regioonide Komiteel vaadata läbi tema ettepaneku, millega kuulutatakse välja Euroopa elektroonilise side seadustik, ELi ühised lairibaühenduse eesmärgid 2025. aastaks, kava Euroopa juhtpositsiooni edendamiseks tööstuses 5. põlvkonna (5G) traadita tehnoloogia valdkonnas ning vautšerite süsteem riigiasutustele, kes soovivad pakkuda oma kodanikele tasuta juurdepääsu WiFile (WiFi4EU)^[4];
- [elektroonilise side kulusid](#) on vähendatud^[5] andmeside, kõnede ja SMSide rändlusteenuste lisatasude [kaotamisega alates 15. juunist 2017 tarbijate jaoks, kes kasutavad ELis reisides sellist ühenduvust mõistlikus mahus](#);
- tarbijate ja ettevõtjate parem kaitse on tagatud tänu õigusaktidele, mis käsitlevad eraelu puutumatust ([direktiiv 2009/136/EÜ](#)^[6]) ja andmekaitset ([määrus \(EL\) 2016/679](#)^[7] ja [direktiiv \(EL\) 2016/680](#)^[8]); Euroopa Liidu Küberturvalisuse Ameti

[1] Digitaalne ühtne turg, <http://ec.europa.eu/digital-agenda/>

[2] [COM\(2015\)0192](#).

[3] Liit, mis seab kõrgemad sihid. Minu tegevuskava Euroopa jaoks, https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/political-guidelines-next-commission_et.pdf

[4] Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Ühenduvus konkurentsivõimelise digitaalse ühtse turu jaoks – Euroopa gigabitiühiskonna poole“, [COM\(2016\)0587](#).

[5] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2015. aasta määrus (EL) 2015/2120, millega nähakse ette avatud internetiühendust käsitlevad meetmed ning millega muudetakse direktiivi 2002/22/EÜ universaalteenuse ning kasutajate õiguste kohta elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste puhul ning määrust (EL) nr 531/2012, mis käsitleb rändlust üldkasutatavates mobiilsidevõrkudes liidu piires, [ELT L 310](#), 26.11.2015, lk 1–18.

[6] [ELT L 337](#), 18.12.2009, lk 11.

[7] [ELT L 119](#), 4.5.2016, lk 1.

[8] [ELT L 119](#), 4.5.2016, lk 89.

(ENISA)^[9] volituste laiendamisele; [direktiivi \(EL\) 2016/1148](#) vastuvõtmisele meetmete kohta, millega tagada võrgu- ja infosüsteemide turvalisuse ühtlaselt kõrge tase kogu liidus^[10]; tugevdades õigust vahetada ühe tööpäeva jooksul tava- või mobiiltelefonioperaatorit, säilitades samal ajal olemasoleva telefoninumbri – st numbri liikuvus ([direktiiv 2009/136/EÜ](#)), ning võttes kasutusele Euroopa ühtse hädaabinumbri 112 ([direktiiv 2009/136/EÜ](#)), kadunud lastest teatamise vihjeliini 116000, lasteabi telefoni 116111, emotsionaalse abi telefoni 116123 ning tarbijate ja internetimüüjate vaheliste vaidluste lahendamise veebiplatvormi^[11];

- telekommunikatsiooni parem kättesaadavus on tagatud selliste õigusaktide vastuvõtmisega, millega ergutatakse konkurentsi selgete ja kaasavate eeskirjade, parema kvaliteedi, paremate hindade ja arvukamate teenustega ([Euroopa elektroonilise side seadustik](#)); investeerides kiiret internetiühendust toetavatesse lairibavõrkudesse; toetades raadiospektripoliitika programmi kaudu selliseid traadita tehnoloogiaid nagu LTE ja 5G ning [ühtlustades 470–790 MHz sagedusriba kasutamise liidus](#), et pakkuda gigabitiühenduvust kõigile peamistele sotsiaal-majandusliku arengu edendajatele^[12].

Telekommunikatsiooni riiklike regulatiivmenetluste ulatuslikumaks ühtlustamiseks aitab elektroonilise side Euroopa reguleerivate asutuste ühendatud amet (BEREC) ([määrus \(EL\) 2018/1971](#)^[13]) tagada riiklike reguleerivate asutuste ja komisjoni koostöö, parimate tavade edendamise ning ühised käsitlused, vältides samal ajal ebaühtlast reguleerimist, mis võiks moonutada konkurentsi ühtsel telekommunikatsiooniturul. Nende ajakohastatud õigusaktidega tehakse riikide reguleerivatele asutustele ülesandeks edendada elektroonilise side võrgustike ja teenuste valdkonnas konkurentsi ning kehtestada nende toimimispõhimõtted, milleks on sõltumatus, erapooletus, läbipaistvus ja kaebuse esitamise õigus. Spektri haldamise valdkonnas määratakse mitmeaastases raadiospektripoliitika programmis kindlaks raadiospektri strateegilise planeerimise ja ühtlustamise poliitikasuunad ja eesmärgid. Sellega tagatakse siseturu toimimine ELi poliitikavaldkondades, millega kaasneb spektri kasutamine, nagu elektrooniline side, teadusuuringud, tehnoloogiaarendus ja kosmosetegevus, transport, energeetika ning audiovisuaalpoliitika.

EUROOPA PARLAMENDI ROLL

Euroopa Parlament pooldab jõulist ning kõrgtasemel IKT poliitikat ja on tarbijate ja ettevõtjate kasu silmas pidades olnud selle valdkonna õigusaktide vastuvõtmisel väga aktiivne. Selleks on parlament pidevalt aidanud IKT teemadele tähelepanu juhtida õigusaktide ja algatusraportite vastuvõtmise, suuliste ja kirjalike küsimuste, uuringute^[14], seminaride^[15], arvamuste ja resolutsioonide abil ning nõudes riikide

[9]Loodi määrusega (EÜ) nr 460/2004, ELT L 77, 13.3.2004, lk 1. Euroopa Parlamendi 16. aprilli 2013. aasta seadusandlik resolutsioon ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus Euroopa Võrgu- ja Infoturbe Ameti (ENISA) kohta, ELT C 45, 5.2.2016, lk 102.

[10]ELT L 194, 19.7.2016, lk 1.

[11]Platvorm asub aadressil <http://ec.europa.eu/consumers/odr/> ning lisateavet leiab aadressil http://ec.europa.eu/consumers/solving_consumer_disputes/non-judicial_redress/adr-odr/index_et.htm

[12]ELT L 138, 25.5.2017, lk 131.

[13]ELT L 321, 17.12.2018, lk 1.

[14]EP Think Tank: <http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/en/0083c7a4db/Think-Tank.html#studies>

jõupingutuste ulatuslikumat kooskõlastamist üleeuroopaliste teenuste arendamiseks ning ELi tuge telekommunikatsioonile.

Parlament on tuletanud meelde, et nn digitaalse dividendi spektrit tuleb kasutada lairibateenuse võimaldamiseks kõigile ELi kodanikele, ning on rõhutanud, et tuleb jätkata tööd kõikjal kättesaadava kiire lairibaühenduse ning [digitaalse kirjaoskuse ja pädevuse tagamiseks kõigile kodanikele ja tarbijatele](#)^[16]. Samuti rõhutab ta [küberruumi turvalisuse tähtsust](#)^[17], et tagada tarbijatele ja ettevõtjatele digitaalkeskkonnas eraelu puutumatus ja kodanikuvabaduste kindel kaitse. Samal ajal toetab parlament kindlalt tehnoloogilist neutraalsust, võrguneutraalsust ja -vabadust ELi kodanike jaoks ning meetmeid teenustele ja rakendustele juurdepääsuks või nende kasutamiseks telekommunikatsioonivõrkude kaudu, austades seejuures kodanike põhiõigusi ja -vabadusi. Selliste meetmetega tuleb samuti tagada, et [internetiteenuse pakkujad ei piira kasutajate võimalusi sisule ja rakendustele juurde pääseda ja/või kasutada vabalt valitud teenuseid](#)^[18].

Parlament tugevdab selliseid tagatise süsteemselt õigusaktide abil. Ta etendab põhilist rolli digitaalse ühtse turu takistuste kõrvaldamisel ning kaasaegseid digitaalseid ning andmetooteid ja -teenuseid reguleerivate ELi telekommunikatsioonieeskirjade ajakohastamisel, et [võimaldada tarbijatele ja ettevõtjatele suuremat digitaalset kasu](#). Seetõttu on parlament parandanud andmete kättesaadavust ja edastamist kõikide jaoks, kehtestades võrguneutraalsuse standardid, ühtlustades sagedusala 470–790 MHz kasutamise, toetades kõigile mõeldud tasuta WiFi ühendusi väikelinnades ja küldes (Wifi4EU), investeerides kõrgjõudlusega pilvandmetöötluste ja teaduspilve (Euroopa avatud teaduse pilv) ning kaotades rändlustasud^[19]. Parlament on algatanud ja lõpule viinud olulise seadusandliku töö, et ELi tarbijate ja ettevõtjate, eelkõige VKEde huvides ergutada e-kaubandust. Näiteks võib tuua [direktiivi 2014/61/EL](#), mis käsitleb kiire elektroonilise side võrkude kasutuselevõtu kulude vähendamise meetmeid^[20], ja [määruse \(EL\) nr 910/2014](#) e-identimise ja e-tehingute jaoks vajalike usaldusteenuste kohta siseturul^[21], et edendada e-äri^[22]. Tulenevalt komisjoni ettepanekutest on parlament aidanud kaasajastada [autoriõiguse eeskirju](#)^[23] ning ajakohastada ELi [audiovisuaalteenuseid reguleerivaid eeskirju](#)^[24].

Lisaks on parlament viinud edukalt lõpule seadusandliku töö andmekaitse reformimiseks. 27. aprillil 2016 võeti vastu [direktiiv \(EL\) 2016/680](#)^[25] ja [määrus \(EL\) 2016/679](#)^[26], mis käsitlevad füüsiliste isikute kaitset andmete töötlemisel ja

[15]Seminarid: <https://www.europarl.europa.eu/committees/et/events/events-workshops>

[16]ELT C 81 E, 15.3.2011, lk 45.

[17]ELT C 332 E, 15.11.2013, lk 22.

[18]ELT C 153 E, 31.5.2013, lk 128.

[19]ELT L 310, 26.11.2015, lk 1.

[20]ELT L 155, 23.5.2014, lk 1.

[21]ELT L 257, 28.8.2014, lk 73.

[22]COM(2017)0228 – ei ole enam kehtiv.

[23]Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/790, mis käsitleb autoriõigust ja autoriõigusega kaasnevaid õigusi digitaalsel ühtsel turul ning millega muudetakse direktiive 96/9/EÜ ja 2001/29/EÜ, ELT L 130, 17.5.2019, lk 92.

[24]Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. novembri 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/1808, millega muudetakse direktiivi 2010/13/EL audiovisuaalmeedia teenuste osutamist käsitlevate liikmesriikide teatavate õigus- ja haldusnormide koordineerimise kohta (audiovisuaalmeedia teenuste direktiiv), et võtta arvesse muutuvat turuolukorda, ELT L 303, 28.11.2018, lk 69.

[25]ELT L 119, 4.5.2016, lk 89.

[26]ELT L 119, 4.5.2016, lk 1.

selliste andmete vaba liikumist. Parlament on teinud mahukat õigusloometööd ettepanekutega, mis esitati järelmeetmetena digitaalse ühtse turu strateegiale ja [resolutsioonile ettevalmistuste kohta digitaalse ühtse turu aktiks](#)^[27], käsitledes selliseid küsimusi nagu põhjendamatud asukohapõhised piirangud^[28], pakkide piiriülene kätetoimetamine^[29], veebisisuteenuste piiriülene kaasaskantavus^[30], tarbijakaitsealase koostöö määramise läbivaatamine^[31], audiovisuaalmeedia teenused^[32], isikustamata andmete vaba liikumine^[33], kaupade interneti- ja muu kaugmüügi lepingud^[34] ning digitaalse sisu üleandmise lepingud^[35]. Parlament on võtnud vastu ka resolutsiooni internetiühenduse kohta kasvu, konkurentsivõime ja ühtekuuluvuse suurendamiseks: [Euroopa gigabitiühiskond ja 5G](#)^[36], et tarbijate ja ettevõtjate ühenduvuse hõlbustamiseks edendada 5G kasutuselevõtu ajakava.

Oma 17. aprilli 2020. aasta [resolutsioonis](#) ELi kooskõlastatud meetmete kohta võitluses COVID-19 pandeemia ja selle tagajärgede vastu^[37] märkis Euroopa Parlament, et erilist tähelepanu tuleks pöörata võrdsele juurdepääsule tervishoiule – ning täpsele ja kontrollitud teabele –, kuna telemeditsiini ja e-kaubanduse kiire laienemine pandeemia ajal on muutnud taskukohase ühenduvuse eriti oluliseks.

Siseturu- ja tarbijakaitsekomisjoni tellimusel [hiljuti läbi viidud uuringu](#) kohaselt annavad telekommunikatsiooniteenused Euroopa Liidu SKPsse igal aastal 86,1 miljardit eurot ning Euroopa Parlamendi poolt vastu võetud uued seadusandlikud meetmed telekommunikatsiooniteenuste ühtse turu edasiseks integreerimiseks võiksid anda lisaks 40 miljardit eurot^[38]. Euroopa Parlamendi täiendavad [uuritud digitaalteenustega seotud uute arengute kohta](#)^[39] näitavad, et tulevane ühenduvus, mis areneb 6G-tehnoloogia suunas, muutub Euroopa ettevõtjate ja tarbijate jaoks veelgi olulisemaks.

Mariusz Maciejewski / Frédéric Gouardères / Louise Blandin
11/2020

[27]ELT C 11, 12.1.2018, lk 55.

[28][COM\(2016\)0289](#).

[29][COM\(2016\)0285](#).

[30]COM(2015)0627.

[31][COM\(2016\)0283](#).

[32]COM(2016)0287.

[33][COM\(2017\)0495](#).

[34][COM\(2015\)0635](#).

[35]COM(2015)0634.

[36]ELT C 307, 30.8.2018, lk 144.

[37]Vastuvõetud tekstid, [P9_TA\(2020\)0054](#).

[38]J Scott Marcus jt, Contribution to growth: The European Digital Single Market – Delivering economic benefits for citizens and businesses (Euroopa digitaalse ühtse turu panus majanduskasvu. Sellest kodanikele ja ettevõtetele tulenev majanduslik kasu), siseturu- ja tarbijakaitsekomisjoni jaoks koostatud uuring, majandus-, teadus- ja elukvaliteedi poliitika osakond, Euroopa Parlament, Luxembourg, 2019.

[39]Sohnemann, N jt, New Developments in Digital Services (Digitaalteenustega seotud uued arengud), siseturu- ja tarbijakaitsekomisjoni jaoks koostatud uuring, majandus-, teadus- ja elukvaliteedi poliitika osakond, Euroopa Parlament, Luxembourg, 2020.

